

ÇEVRE ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI YAPI İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Kamu ve Belediye Yenilenebilir Enerji Projesi

Kamu ve Belediye Yenilenebilir Enerji Projesi

“Türkiye Kamu ve Belediye Yenilenebilir Enerji Projesi”

Dünya Bankası (DB) tarafından fonlanacak, Hazine ve Maliye Bakanlığının mali garantörlüğünde, Bakanlığımız (ÇŞİDB) Yapı İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülecektir.

PROJE AMACI

Merkezi hükümet binalarının uygun koşullarda elektrik enerji sarfiyatının hepsini veya bir kısmını (öz tüketime tabii) karşılamak üzere kurumların açık otoparkları ve çatıları üzerine güneş enerjisi santralleri kurulması planlanmaktadır.

PROJE HEDEFİ

Kamu binalarında yenilenebilir enerji kullanımını artırmaktır.

Kredi ve Hibe İçeriđi

PROJE BİLEŞENLERİ		
BİLEŞEN 1	BİLEŞEN 2	BİLEŞEN 3
Merkezi hükümet tesislerindeki yenilenebilir enerji yatırımları	Belediye tesislerinde yenilenebilir enerji yatırımları	Teknik Yardım ve Proje Uygulama Desteđi
250 milyon ABD \$	250 milyon ABD \$	8 Milyon ABD \$
508 Milyon ABD \$		

Proje Bileşenleri

Bileşen 1: Merkezi hükümet tesislerindeki yenilenebilir enerji yatırımları

1a: Merkezi hükümet bina / yerleşke yenilenebilir enerji yatırımları

- Lisanssız YE yönetmeliğine uygun olarak kamu binalarının elektrik tüketimini dengelemek için kullanılacak olan YE yatırımları finanse edecektir.
- Proje, birincil olarak öz tüketime ayrılmış dağıtılmış YE kurumlarını desteklemektedir.
- Projede öncelikle, otopark üzeri, yere monte güneş ve çatı üstü PV kurulumları içerecektir.
- Binanın / yerleşkenin şebeke üzerindeki yükünü azaltır, karbon emisyonlarını azaltır.

1b: YE yatırımlarını aydınlatma iyileştirmesi ve ısı pompası kurulumu ile birleştiren pilot uygulama

- Verimsiz aydınlatma elemanlarının LED dönüşümü, hem ısıtmayı hem de soğutmayı desteklemek için ısı pompası ve yenilenebilir enerji yatırımlarını kapsamaktadır.
- Pilot 3-5 binada uygulama yapılacaktır.
- Pilot uygulamalar belirli bir enerji performansına sahip binalarda güneş enerjisi ve ısı pompalarının kombinasyonu ile binaların kendi kendine yeterliliğini artırmayı, binanın şebeke üzerindeki yükünü azaltmayı ve karbon emisyonlarını azaltmayı hedeflemektedir.

Bileşen 3: Kapasite Geliştirme ve Teknik Destek

Bileşen 3a: ÇŞİDB Kapasite Geliştirme ve Teknik Destek

- Proje geliştirme, fizibilite çalışmalarının hazırlanması, teknik inceleme; ihale dokümanı hazırlama, ihale süreci yönetimi, sözleşme yönetimi, PV kurulum ve işlerin denetimi gibi proje yönetimi; Finansman gereksinimlerinin Banka'nın mutemet politikalarına ve yönergelerine uygun olarak uygulanması; çevresel ve sosyal çerçevenin (ÇŞÇ) tatmin edici bir şekilde uygulanmasını sağlamak; proje izleme ve değerlendirme, kapasite geliştirme ve bilgi paylaşımı, proje iletişimi ve artımlı işletme çalışmalarını içermektedir.

Proje Uygunluk Kriterleri

Otopark alanlarına
Yenilenebilir Enerji
Sistemleri kurulacak
binaların / yerleşkelerin
karşılması gereken
uygunluk kriterleri:

Proje Uygunluk Kriterleri

Bina çatı üstüne
yenilenebilir enerji
sistemleri kurulacak
binaların karşılaması
gereken ilave
uygunluk kriterleri:

Bina yapısal ve sismik olarak güvenli olmalıdır - İnşaat Mühendisleri Odası'na kayıtlı bir inşaat mühendisi tarafından resmi olarak yapısal ve sismik olarak güvenli olduğu değerlendirilen ve bu değerlendirme kabul edilen bir bina, yapısal ve sismik olarak güvenli kabul edilir.

Bina yeterli enerji performansına sahip olmalıdır. Bileşen 1 kapsamındaki alt projelerde, her bir alt proje için bağlantı izinlerini alma sorumluluğu ÇŞİDB'nin Tasarım, Tedarik ve Kurulum yüklenicisinin sorumluluğunda olacaktır. Dolayısıyla, bir bağlantı anlaşmasının yürürlükte olması, bir alt projenin projeye dahil edilmesi için bir gereklilik olmayacaktır.

Proje Uygunluk Kriterleri

Proje kapsamında **uygunluk ve seçim kriterlerini** karşılayan binalarda yenilenebilir enerji fizibilite raporları sonuçlarına bağılı olarak **yenilenebilir enerji kurulumları** yapılacaktır.

Türkiye'nin ve DB'nin uygunluk kriterleri/çevresel koruma önlemleri politikası/mevzuat **gereklikleri başarılı bir şekilde tamamlanıncaya kadar hiçbir alt proje kredisi onaylanamaz!**

Proje Kapsamında Yapılacak Yatırımlar

Enerji Verimliliği Önlemleri

Yenilenebilir Enerji Sistemleri

Isıtma ve soğutma sistemleri, sıcak su sistemleri

Aydınlatma

- Otopark üstü GES uygulaması
- Çatı tipi GES uygulamaları
- Arazi tipi GES uygulaması
- Güneş enerjisi ile sıcak su elde edilmesi
- Mikro rüzgar tribünü
- Isı pompaları
- LED lamba dönüşümü

Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Projesi Fotovoltaik Panel Kurulum İmalatları

Başakşehir DH

Silivri DH

Esenyurt DH

Proje Sonuçları Nelerdir?

Proje sonucu beklenen çıktılar

- Proje kapsamında inşa edilen Yenilenebilir Enerji üretim kapasitesi ve elektrik üretimi (Megawatt, Kurumsal Sonuç Göstergesi (CRI))
- Net sera gazı (GHG) emisyon azaltımları (Yenilenebilir enerji üretiminin bir sonucu olarak) (Metrik ton/yıl, CRI)
- Pilot PV destekli ısı pompalarının ve aydınlatmada LED dönüşümleri için yatırımların sayısı
- Pilot PV destekli ısı pompalarının ve aydınlatmada LED dönüşümleri sağlanan ömür boyu enerji tasarrufu ve net sera gazı emisyonları (t CO₂)

ÇŞİDB GÖREV ve SORUMLULUKLARI

- Dünya Bankası'nın teknik ana uygulayıcı kuruluşu,
- Projenin Yapı İşleri Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulmuş olan **Proje Uygulama Birimi (PUB)** tarafından yönetilmesi,
- Belirlenen kamu binalarının;
  - Fizibilite çalışmalarının yaptırılması,
  - Tasarım – Tedarik – Kurulum ihalelerinin yapılması,
  - Yenilenebilir enerji sistemlerinin kurulumlarının yapılarak şebeke bağlantısının yapılması,
  - Kurulum sonrası 12 aylık ölçüm ve doğrulama çalışmalarının yürütülmesi

KAMU KURUMLARININ SORUMLULUKLARI

Proje kapsamına alınan binanın, yürütülecek yenilenebilir enerji çalışması için uygunluğunun bildirilmesi, fizibilite ve uygulama süresince gerekli izin ve kolaylıkların sağlanması

Kurumunca proje kapsamına alınan bina için kapatma, yıkılma veya özelleştirmeye dair herhangi bir karar olup olmadığının bildirilmesi

Proje kapsamına alınan bina ile ilgili koordinasyonu sağlayacak 2 teknik personelin belirlenerek iletişim bilgilerinin ÇŞİDB / YiGM'ne bildirilmesi

Kurulumları yapılan yenilenebilir enerji sistemlerinin periyodik bakım, onarım ve temizliklerinin yaptırılarak sistemin verimli çalışmasını sağlamak

WORLD BANK GROUP

KAMU VE BELEDİYE YENİLENEBİLİR ENERJİ PROJESİ (KAYEP)

ÇEVRESEL VE SOSYAL YÖNETİM

Mart 2023

ÇEVRESEL VE SOSYAL YÖNETİMİN GEREKLİLİĞİ

İnşaat işlerini içeren her projenin, projenin gerçekleşeceği alana, yakın çevresine ve bölgede yaşayan insanlara çevresel ve sosyal açıdan olumsuz etkileri olabilmektedir.

Çevresel ve sosyal yönetimin amacı; Projenin olası olumsuz çevresel ve sosyal etkilerini ilgili ulusal ve uluslararası mevzuat ve standartlarla belirlenmiş etki azaltıcı yöntemlerle ortadan kaldırmak ya da en aza indirmektir.

ÇEVRESEL VE SOSYAL YÖNETİM

KAYE Projesi alt-projelerde gerçekleştirilecek aktivitelere bağlı olarak gerek ulusal Çevre, Sosyal ve İş Sağlığı ve Güvenliği mevzuatının ilgili tüm gerekliliklerine gerekse Dünya Bankası Çevresel ve Sosyal Standartlarına tabidir.

Çevresel Etki Deėerlendirmesi Yönetmeliėi kapsamında; Ek-1 'de yer alan, proje alanı 20 hektar ve üzeri veya kurulu gücü 10MWm ve üzeri olan güneş enerjisi santralleri ÇED'e tabidir.

Proje alanı 2 hektar ve üzeri veya kurulu gücü 1 MWm ve üzeri olan (çatı ve cephe sistemleri hariç) güneş enerjisi santralleri Yönetmeliėin Ek-2 (Çevresel etki açısından ön değerlendirmeye tabi olan projeler) kapsamında yer almaktadır.

DÜNYA BANKASI ÇEVRESEL VE SOSYAL STANDARTLARI

ÇSS1

- ÇEVRESEL VE SOSYAL RİSKLER VE ETKİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE YÖNETİLMESİ

ÇSS2

- İŞ GÜCÜ VE ÇALIŞMA KOŞULLARI (İŞ GÜCÜ YÖNETİM PLANI)EKD-DAVRANIŞ KURALLARI /CODE OF CONDUCT

ÇSS3

- KAYNAK VERİMLİLİĞİ,KİRLİLİĞİN ÖNLENMESİ VE YÖNETİLMESİ

ÇSS4

- TOPLUM SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

ÇSS5

- ARAZİ EDİNİMİ,ARAZİ KULLANIMINDA KISITLAR VE GÖNÜLSÜZ YENİDEN YERLEŞİM (EKC-ARAZİ EDİNİMİ)

DÜNYA BANKASI ÇEVRESEL VE SOSYAL STANDARTLARI

ÇSS6

- BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİĞİN KORUNMASI VE CANLI DOĞAL KAYNAKLARIN SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ

ÇSS7

- YERLİ HALKLAR/ SAHRA-ALTI AFRİKALI TARİH BOYUNCA YETERSİZ HİZMET ALMIŞ GELENEKSEL YEREL TOPLULUKLAR

ÇSS8

- KÜLTÜREL MİRAS

ÇSS9

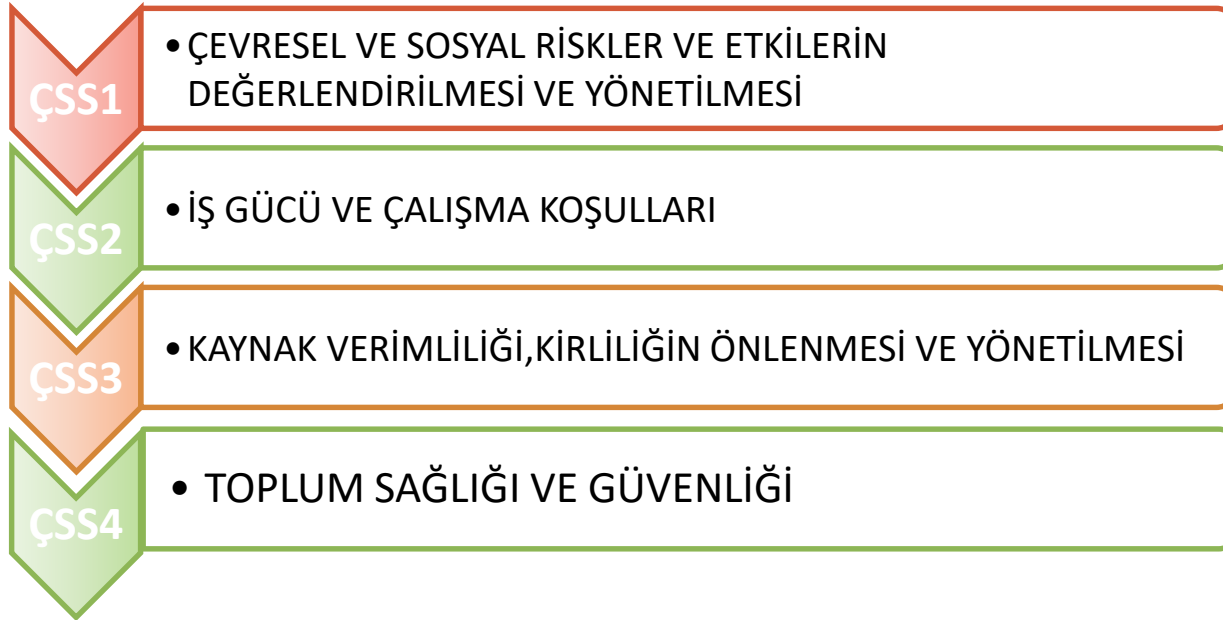
- FİNANSAL ARACILAR

ÇSS10

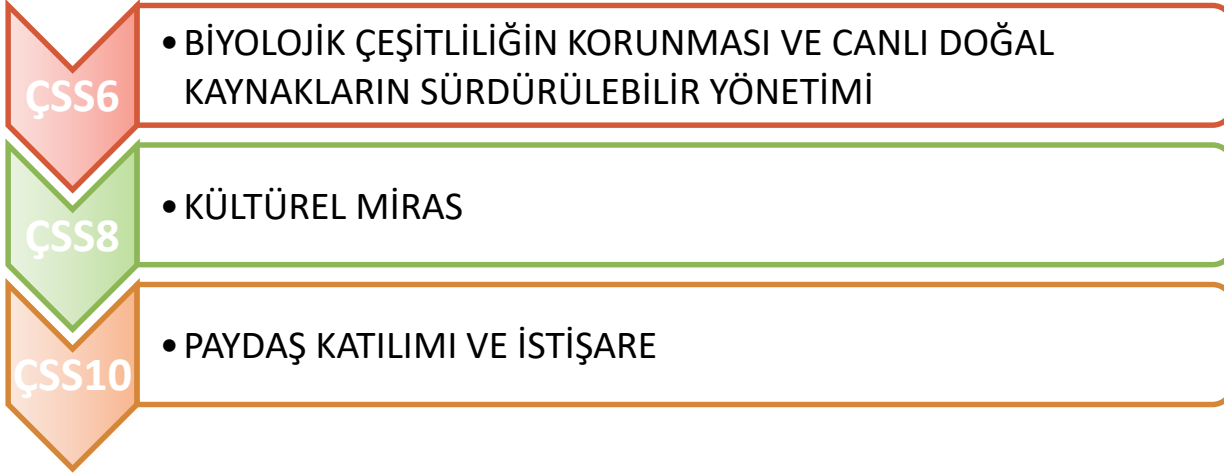
- PAYDAŞ KATILIMI VE İSTİŞARE (PAYDAŞ KATILIM PLANI)

Projenin Tabi Olduğu Çevresel ve Sosyal Standartlar

KAYE Projesinin çevresel ve sosyal risk ve etkileri değerlendirildiğinde Dünya Bankası Standartlarından 7 tanesine tabi olduğu tespit edilmiştir. Bunlar; ÇSS1, ÇSS2, ÇSS3, ÇSS4, ÇSS6, ÇSS8 ve ÇSS10'dur.

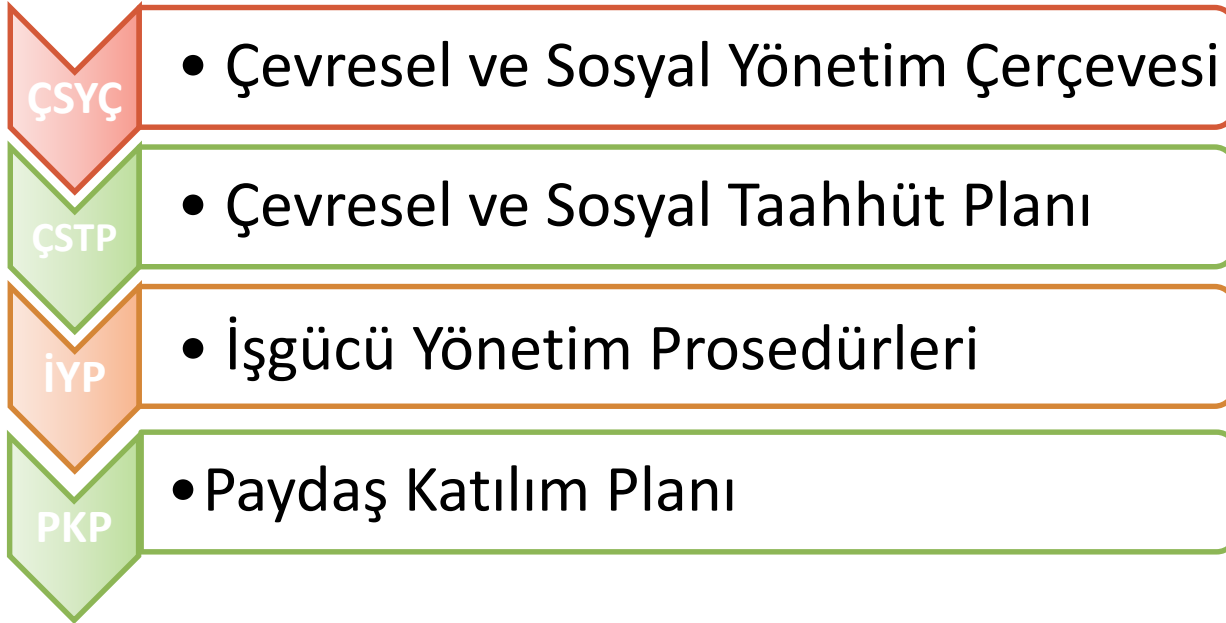

Projenin Tabi Olduğu Çevresel ve Sosyal Standartlar

ÇEVRESEL VE SOSYAL YÖNETİM

Türkçe ve İngilizce versiyonu Bakanlığımızın www.kamuenerji.csb.gov.tr sayfasında 17.03.2023 tarihi itibariyle yayınlanmaya başlamıştır.

Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesi (ÇSYÇ)

- Ulusal Çevre, Sosyal ve İş Sağlığı Güvenliği mevzuatı, Dünya Bankası Çevre ve Sosyal Çerçeve Dokümanı kapsamında yer alan Çevresel ve Sosyal Standartlar ile Dünya Bankası Sektör Spesifik Çevre, Sağlık ve Güvenlik Kılavuzları ve en iyi uygulamalar doğrultusunda KAYE Projesi'nin olası çevresel ve sosyal olumsuz etkilerini ve risklerini ortadan kaldırmak veya kabul edilebilir seviyeye indirmek için alınması gereken tedbirleri ortaya koymak,
- Tespit edilen önlemlerin izleme metotlarını, izlemelerin kimler tarafından ve hangi sıklıklarla yapılacağını belirlemek amacıyla ÇSYÇ hazırlanmaktadır.

Bu Çerçevenin Uygulanmasındaki Temel Aktörler

- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı / Yapı İşleri Genel Müdürlüğü / Dış Kaynaklı Yatırımlar Dairesi Başkanlığı/Proje Uygulama Birimi (PUB)
- PV Panel kurulacak kamu binaları ve üniversiteler

Çevresel ve Sosyal Taahhüt Planı (ÇSTP)

ÇSTP, eylemlerin ve önlemlerin zaman çerçeveleri, kurumsal, personel, eğitim, izleme ve raporlama düzenlemeleri ve şikayet yönetimi dahil olmak üzere Bakanlığın uygulayacağı veya uygulanmasını sağlayacağı önemli önlemleri ve eylemleri ayrıca Proje kapsamında benimsenecek ve uygulanacak olan çevresel ve sosyal (Ç&S) araçlarını da belirlemektedir.

İŞGÜCÜ YÖNETİM PROSEDÜRLERİ

İYP, hem doğrudan hem de sözleşmeli çalışanlar ve birincil tedarik çalışanları için ÇSS2 gerekliliklerini karşılamak amacıyla geliştirilmiştir. Bu prosedür, ulusal mevzuatın ve söz konusu ÇSS'nin gereklilikleri uyarınca proje çalışanlarının nasıl yönetileceğini ve aşağıdaki bilgilere ilişkin açıklamaları içermektedir:

- (i) İstihdam hüküm ve koşulları, ayrımcılık yapmama, fırsat eşitliği ve işçi örgütleri dahil olmak üzere çalışma koşulları ve işçi ilişkilerinin yönetimi (proje için geçerli olacak işgücü yönetimi prosedürlerinin ve proje yüklenicileri tarafından uyulacak Davranış Kurallarının geliştirilmesi ve uygulanması gibi);
- (ii) İşçiler için asgari yaş belirlenmesi, çocuk işçiliğinin ve zorla çalıştırmanın yasaklanması dahil olmak üzere işgücünün korunması;
- (iii) İşçiler için şikayet mekanizması (potansiyel Cinsel Sömürü İstismarı/Cinsel Taciz riskleri için ulusal sisteme yönlendirme düzenlemeleri
- (iv) İşçi sağlığı ve iş güvenliği;
- (v) Doğrudan ve sözleşmeli işçiler;
- (vi) Birincil tedarik çalışanları.

PAYDAŞ KATILIM PLANI

Paydaş Katılım Planı, projeden doğrudan ya da dolaylı olarak etkilenecek veya etkilenme ihtimali olan tüm paydaşların (öğrenci, kamu çalışanı, kurum yöneticileri, özel işletmeler, yerel yönetimler vb.) sürece aktif şekilde katılımını destekleyen ve planlayan temel dokümandır. Bu plan ile aynı zamanda kırılgan grupların özel ihtiyaçları belirlenmekte ve buna göre alınacak önlemler planlanmaktadır.

PROJENİN OLUMLU ÇEVRESEL ETKİLERİ

- Enerjiye erişim: Enerji verimliliği, her bir kilowatt elektriğin sunduğu hizmetleri artırabilir ve enerji erişimini iyileştirebilir.
- Hava kalitesi: Enerji verimliliği, hem iç hem de dış ortam hava kirletici konsantrasyonlarını azaltabilir.
- Varlık değerleri: Enerji verimliliği, kamu hizmet şirketleri için varlık değerlerini artırabilir.
- Ekonomik faydalar: Maliyet etkin enerji verimliliği iyileştirmeleri, ekonomik faaliyeti artırarak olumlu makroekonomik etkiler yaratabilir.
- Emisyon azaltımı: Enerji verimliliği, hem fosil yakıttan kaynaklanan doğrudan emisyonlar hem de elektrik üretiminden kaynaklanan dolaylı emisyonlar olmak üzere sera gazı emisyonlarını azaltır.
- İstihdam: Enerji verimliliği istihdam yaratmayı teşvik edebilir, üretkenliği artırabilir ve personel devamsızlığını azaltabilir.

PROJENİN OLUMLU ÇEVRESEL ETKİLERİ

- Enerji fiyatları: Enerji verimliliği, yeni enerji üretim veya iletim kapasitesi ekleme ihtiyacını azaltarak ve enerji kaynakları üzerindeki baskıyı azaltarak enerji fiyatlarını düşürebilir.
- Enerji tasarrufu: Enerji verimliliği, bir hizmeti sunmak için kullanılan enerji miktarını azaltır.
- Enerji güvenliği: Enerji verimliliği, enerji ithalatına bağımlılığı azaltabilir ve arz kesintisi risklerini azaltabilir.
- Sağlık ve esenlik: Enerji verimliliği, sağlıklı seviyelerdeki sıcaklıklar, nem, gürültü ve hava kalitesi ile fiziksel ve zihinsel sağlığı destekler.
- Kamu kaynaklarından tasarruf: Enerji verimliliği, enerji faturalarını ve hane halklarının diğer maliyetlerini düşürerek harcanabilir geliri arttırabilir.
- Üretkenlik: Enerji verimliliği, bakım sorunlarını azaltarak ve süreçleri optimize ederek verimlilik artışları sağlar.
- Kamu bütçeleri: Enerji verimliliği, artan gelir ve azalan giderler yoluyla kamu bütçeleri için mali faydalar sağlar.

PROJENİN OLUMSUZ ÇEVRESEL VE SOSYAL ETKİLERİ

- Gürültü, toz, hava, toprak ve su kirliliği,
- Katı atık/moloz yönetimi,
- Halk sağlığı ve güvenliği (trafik yönetimiyle ilgili riskler ve Cinsel Sömürü ve İstismar/Cinsel Taciz riskleri dahil olmak üzere),
- İş sağlığı ve iş güvenliği riskleri,
  - Yüksekte çalışma,
  - Elektrik tehlikesi,
  - Kimyasal maddelere maruziyet (boya, solvent, vb.),
  - Kaynak işleri ile ilgili tehlikeler (duman, yanık ve radyasyon),
  - Toz, gaz, gürültü maruziyeti,
  - Elle taşıma riskleri,
  - Döner ve hareketli ekipman kullanımına bağlı riskler
  - Yangın
- Otoparkların bireysel işletmeler tarafından işletilmesi ve/veya park alanında büfe gibi küçük işletmelerin olması durumunda bazı işçilerin ve işletme sahiplerinin geçim kaynaklarının geçici olarak kesintiye uğraması,
- Kamu binalarının kullanıcılarının ve çalışanlarının yararlandıkları imkanlardaki geçici aksamlar ve etkiler.

Proje Çevresel ve Sosyal açıdan **“Orta Riskli”** olarak değerlendirilmektedir.

ÇEVRESEL VE SOSYAL YÖNETİM

Tüm alt-projeler için Çevresel ve Sosyal Yönetim Planları ve İş Gücü Yönetim Planlarının yanı sıra alt projelerde yer alan bina tiplerine (hastane, öğrenci yurdu, kamu binası, üniversite vb.) özel Paydaş Katılım Planları hazırlanacaktır.

Alt projelere özgü planlar Bakanlığın internet sayfasından yayınlanacaktır.

ÇEVRESEL VE SOSYAL YÖNETİM

- Her bir alt-proje inşaatının öncesinde, o alt-projenin belirlenmiş paydaşlarına yönelik istişare ve bilgilendirme toplantıları düzenlenecektir. Bu toplantılarda katılımcıların projeye yönelik verdikleri tavsiyeler kayıt altına alınacak ve ilgili dokümanlara yansıtılacaktır.
- Alt-projeye yönelik bilgilendirme broşürleri, sosyal medya üzerinden bilgilendirme gibi faaliyetler, proje ile ilgili bilgilendirme çalışmalarının devamlılığı için yürütülecektir.
- Proje kapsamında hazırlanan ve öngörülen sosyal ve çevresel etki ve riskleri azaltıcı önlemler, alt-projelerin inşaatları süresince müşavir firmaların ilgili uzmanları ve PUB tarafında sürekli izlenecektir.
- Yüklenicilerin ve müşavir firmaların etkileri ve riskleri azaltma yönünde projenin çevresel ve sosyal dokümanlarında tanımlanmış tüm önlemleri alması sağlanacaktır.

PROJENİN MÜŞAVİRLERİ ve GÖREVLERİ

Fizibilite Etüdü Danışmanları	<ul style="list-style-type: none"> • İlk proje sahası değerlendirmesini yapar. • ÇSYP/ÇSYP Kontrol Listesi, İSG Planı, alt proje tiplerine özgü Paydaş Katılım Planını hazırlar. • İhale belgelerinde belirtilen Dünya Bankası ve ilgili yerel mevzuat gerekliliklerine uyumu sağlar.
Kontrolörlük Danışmanları	<ul style="list-style-type: none"> • Tasarım-Tedarik-Kurulum danışmanının faaliyetlerini ÇSYP/ÇSYP Kontrol Listesi ve İSG Planına uygun olarak izler/değerlendirir. • Şikayet mekanizmasının sürdürülebilirliğini sağlar. • ÇŞİDB tarafından incelenmek üzere ÇSYP/ÇSYP Kontrol Listesi ve İSG Planı aylık ilerleme raporlarını hazırlar. • ÇŞİDB'ye geri bildirim ve bilgilendirme yapar • Şikayetleri/endişeleri/önerileri alır, kaydeder ve mümkün olması halinde çözer. • Hayati ve acil tehlikelerle karşılaştığında işin ilgili bölümünde önlemler alınana kadar işi durdurur. • Güneş enerjisi sistemleri konusunda ÇŞİD İl Müdürlüğüne ve/veya Tasarım-Tedarik-Kurulum danışmanına eğitim verir.

PROJENİN MÜŞAVİRLERİ ve GÖREVLERİ

Tasarım-Tedarik-Kurulum Danışmanları

- ÇSYP/ÇSYP Kontrol Listesi ve İSG Planlarını sahada uygular, gerekirse bu belgeleri fizibilite etüdü danışmanı ile birlikte revize edebilir
- Çevre ve sosyal etki azaltma araçlarını uygulamak için yöntem beyanlarını hazırlar.
- Sahada sağlık ve güvenlik önlemlerinin alınmasını sağlamak için alt proje İş Gücü Yönetim Planını hazırlar.
- İnşaatla ilgili şikayetlerin alınmasını ve haftalık olarak Denetim Danışmanına iletilmesini sağlar.
- ÇSYP'lerde ve İSG Planlarında tanımlandığı şekilde saha faaliyetlerini düzenli olarak (günlük, haftalık, aylık vb.) izler ve tüm önlemleri alır.
- ÇSYÇ'nin ilgili alt yönetim planlarını (örneğin Atık Yönetimi Planı, Kirlilik Önleme Planı, Toplum Güvenliği ve Trafik Yönetim Planı vs.) ve sahaya özgü yöntem beyanlarını hazırlar
- Herhangi bir önemli olayı (kazalar, dökülmeler, ölümler, vs.) hemen PUB'ye bildirir.

YARARLANICILAR

- **Binayı kullananlar ve ziyaretçiler** projenin yararlanıcılarıdır. Kamu binalarında personeller, okullarda öğretmen ve öğrenciler, hastanelerde hastalar ve sağlık personeli vb.
  - ✓ Otoparklarda kurulacak olan PV Paneller sebebiyle otoparklar kısa bir süreliğine (yaklaşık 3 ay) kullanılamayacaktır. Tadilatlar esnasında yeni düzenlemeler ile ilgili bilgilendirme ve yönlendirmeler yapılacaktır.
  - ✓ Yararlanıcılar ile tadilat çalışmaları başlamadan önce paydaş katılım toplantıları gerçekleştirilecektir. Tadilatlar süresince ve tadilat işlemleri tamamlandıktan sonra faydalanan binaların bir kısmında izleme toplantıları yapılarak faydalanıcıların sürece aktif katılımı sağlanacaktır.
  - ✓ Tadilat çalışmalar bittikten sonra, örneklem olarak tespit edilen binalarda «Tadilat Sonrası Memnuniyet Anketi» uygulanacaktır.
  - ✓ Proje kapsamında, faydalanıcıların görüş/öneri/şikayetlerini Bakanlığımıza iletebilecekleri bir şikayet mekanizması oluşturulacaktır. (Örneğin; proje tadilatları sebebiyle engelli bireylerin binalara girişte problem yaşaması.)
  - ✓ Proje kapsamındaki faaliyet ve çalışmalarda ayrımcı tutum ve davranışlara izin verilmeyecektir. (Tüm yararlanıcıların bilgi almak ve sorun bildirmek için ulaşabilir olması)

ŞİKAYET MEKANİZMASI

AMAÇ:

Projenin sosyal ve çevresel etkilerinden doğrudan ya da dolaylı olarak etkilenen paydaşların endişe/sorun/görüş/şikayetlerinin alınması ve çözülmesi.

ŞİKAYET FORMU/SÖZLÜ ŞİKAYET

ALO 181

<https://kamuenerji.csb.gov.tr/>

CİMER ALO 150, www.cimer.gov.tr

- Her şikayet kayıt altına alınacak ve en fazla 30 gün içerisinde çözüme kavuşturulacaktır.

ÇEVRESEL & SOSYAL İZLEME

Çevresel ve sosyal unsurlar, **Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı merkez ve il müdürlüklerinin** ilgili personelleri, PUB ve müşavir firma elemanları tarafından izlenecek ve denetlenecektir. İzleme raporları oluşturulacak. Tespit edilen olumsuz hususlar çözüme kavuşturulacaktır.

ÇEVRESEL İZLEME SİSTEMİ

- 🌍 Genel Çevre
- 🌍 Hava Emisyonları
- 🌍 İnşaat Atıkları
- 🌍 Gürültü Ve Toz Emisyonları
- 🌍 Sosyal İzleme
- 🌍 Halk Sağlığı / İş Sağlığı Ve Güvenliği

KATILIMINIZ VE İLGİNİZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİZ

**Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği
Bakanlığı**

Yapı İşleri Genel Müdürlüğü

Dış Kaynaklı Yatırımlar Daire Başkanlığı

Tel: 0312 480 07 50

e-posta: yigmenerji@csb.gov.tr